

Post-hbo-opleiding tot Jeugdverpleegkundige:

Gaat het ministerie van VWS over tot subsidiëring?

Achter de schermen wordt al dik twee jaar gewerkt om de post-hbo-opleiding tot Jeugdverpleegkundige gesubsidieerd te krijgen bij het ministerie van VWS. De fractie Jeugd van V&VN Maatschappij & Gezondheid en het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) trekken hierin samen op. In dit artikel kijken we naar de achtergronden rondom dit traject. Een ding is klip en klaar. Als de subsidie wordt verleend zal de kwaliteit en het imago van het vak vergroot worden en houdt het jeugdverpleegkundigen langer vast in het vak. De wens is ook uitgesproken dat de titel jeugdverpleegkundige alleen gebruikt mag worden door diegenen die de opleiding succesvol hebben afgerond.

Tekst:
Marieke
Rijsbergen

‘Neem kinderverpleegkundigen in het ziekenhuis met een hbo-v in hun zak. Zij mogen eerst drie maanden kijken of het vak iets voor hen is en daarna starten ze de post-hbo-opleiding tot Kinderverpleegkundige. Voor jeugdverpleegkundigen is er niet zo’n voortraject. Momenteel kunnen niet alle verpleegkundigen werkzaam in de jeugdgezondheidszorg de post-hbo-opleiding tot Jeugdverpleegkundige volgen. De ene werkgever investeert daar wel in, de andere niet. Dat klopt natuur-

‘Het voorstel is om jaarlijks aan 10 procent van de jeugdverpleegkundigen de opleiding aan te bieden’

lijk niet en dat komt de kwaliteit niet ten goede.’ Aan het woord is Minke Vellinga, adviseur bij het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) en voorheen jeugdverpleegkundige. ‘Terwijl de kwaliteit juist in deze tijd zo belangrijk is omdat preventie in complexe situaties toeneemt en een steeds grotere rol speelt. Ook de

‘Door toepassing van de kennis uit de opleiding kan ik mijzelf beter profileren, naar ouders, het netwerk en de gemeente!’

Jeugdverpleegkundige - GGD NOG

‘De opleiding heeft mij meer kennis van de JGZ gebracht. Daardoor voel ik mij nu veel meer thuis in de JGZ-wereld. Dit heeft als resultaat dat ik me zeker voel in mijn vak, dit komt de zorg aan de klanten ten goede!’

Jeugdverpleegkundige - JONG JGZ

maatschappelijke ontwikkelingen en trends, zoals toenemende vraag naar zorg en gezondheid, de groeiende omvang van leefstijl gerelateerde aandoeningen en arbeidsmarktkrapte in de zorg, spelen in de jeugdgezondheidszorg.’

Imagoprobleem

Het vak jeugdverpleegkundige kampt ook al jarenlang met een imagoprobleem. Vellinga: ‘Het is moeilijk om verpleegkundigen in het vak te krijgen. Als ze er dan toch voor kiezen, zijn ze vaak erg ambitieus en vol energie. We houden ze vaak niet binnen omdat er nauwelijks een doorgroeimogelijkheid voor ze is. Als je een post-hbo-opleiding verplicht stelt en daar ook een doorgroeimodel en salarisschalen aan hangt, houd je ze langer binnenboord.’

En dat niet alleen, ook de kwaliteit van het vak neemt dan toe, legt Vellinga uit. ‘Je borgt immers de basis van het opleidingsniveau van jeugdverpleegkundigen. En dat werkt ook door naar netwerkpartners zoals het wijkteam, de scholen en kinderdagverblijven. Jeugdverpleegkundigen zullen zichtbaarder worden omdat ze beter hun positie kennen in het sociaal domein en hierdoor krachtiger kunnen uitdragen waar ze voor staan.’

'De opleiding was een prettige start na de hbo-v, hierdoor begreep ik beter wat er van mij als jeugdverpleegkundige verwacht werd.'

Jeugdverpleegkundige - CJG Rijnmond

Aankloppen ministerie

Hoog tijd dus om hier iets aan te doen. Samen met jeugdverpleegkundige Suzanna van Dam, werkzaam bij GGD Zuid-Limburg en lid van de fractie Jeugd van V&VN M&G, klopte Vellinga zo'n twee jaar geleden aan bij het ministerie van VWS. Vellinga: 'Eigenlijk was het ministerie meteen enthousiast. Vooral omdat de vraag van de werkvloer kwam. Ofwel: de noodzaak was voelbaar.' Het ministerie gaf de jeugdverpleegkundigen een opdracht. Schrijf een plan waarin zo gedetailleerd mogelijk omschreven wordt waarom de subsidie nodig is, hoeveel het gaat kosten en wat het oplevert. Vellinga: 'Daar zijn we voortvarend mee aan de slag gegaan. Vrij snel haakten andere organisaties aan waardoor het een co-creatie werd van verschillende organisaties, zoals V&VN, AJN (jeugdartsen) en het NCJ. Daardoor kwam er een breed gedragen plan uit. Dat stond natuurlijk heel sterk naar het ministerie toe.'

'Het gezag van een organisatie valt of staat met de mate van bekwaamheid van haar vakmensen. Een wijze bestuurder investeert dus in het menselijk kapitaal, het waardevolste dat een organisatie bezit.'

Igor Ivakic, Directeur Nederlands Centrum Jeugdgezondheid

En weer was het ministerie enthousiast. 'Vooral omdat het zo breed vanuit het werkveld gedragen werd. Toch stuurde het ministerie ons weer op pad voor een vervolgronde naar JGZ-organisaties. Of die enkel voor het plan waren, of dat zij ook iets tegenover hun steunbetuiging konden en wilden zetten. En wat bleek? Meer dan de helft van de JGZ-organisaties wilden het plan graag steunen, hoewel niet iedereen dit volledig financieel kon opbrengen. Hieruit kwam ook naar voren dat alle JGZ-organisaties in Nederland voor het plan zijn.'

Jeugdartsen

Het ministerie ging zelf ook aan de slag. Zo kreeg het Capaciteitsorgaan de opdracht te kijken hoeveel jeugdverpleegkundigen er nu precies nodig zijn in de

Minke Vellinga: 'Het ministerie was meteen enthousiast. Vooral omdat het breed vanuit het werkveld werd gedragen'

'De post-hbo tot Jeugdverpleegkundige is een goede basis voor de beste zorg voor het gezin'

Annemieke Goudkuil, voorzitter vakgroep jeugdverpleegkundigen V&VN

'Het is van groot belang dat goed opgeleide, vakkundige professionals worden ingezet ter bevordering van de gezondheid en de ontwikkeling van het meeste kwetsbare deel van de bevolking: onze kinderen. Hier hebben de kinderen ook recht op conform art 3.3 en artikel 24 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.'

Dr. F.J.M. van Leerdam, coördinerend specialistisch inspecteur Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

De post-hbo-opleiding tot jeugdverpleegkundige verrijkt en verbreedt de professional naar een verpleegkundige maatschappij en gezondheid, die stevig in zijn schoenen staat en het belang van het kind en zijn ontwikkeling in de brede context van de leefomgeving herkent en ondersteunt. De jeugdverpleegkundige investeert daarmee in de toekomst, door individuele preventie waar nodig en collectief waar mogelijk. Een prachtig vak met de focus op de jeugd.'

Thieu Smeets, directeur GGD BZO

toekomst. Dit orgaan onderzoekt namelijk de toekomstige benodigde capaciteit aan professionals in de zorg en de daarvoor benodigde instroom in de opleidingen en rapporteert hierover aan de overheid en de zorgsector. Zij doen dit al sinds jaar en dag voor de jeugdartsen, maar niet voor de verpleegkundigen en jeugdverpleegkundigen. Vellinga: 'Dat is waardevolle informatie omdat

dan echt duidelijk wordt over hoeveel verpleegkundigen en jeugdverpleegkundigen we het nu hebben. Ook kunnen we weer kijken hoeveel de opleiding nodig hebben.'

Wat ook tegen het licht wordt gehouden zijn de opleidingen zelf. Op dit moment bieden NSPOH en Avans+ de opleidingen aan en het expertisegedebied Jeugdverpleegkundige van V&VN Vakgroep Jeugd geldt bij deze opleidingen als landelijke norm. 'Wie weet kunnen deze opleidingen beter op elkaar afgestemd worden. Daar wordt nu dus ook naar gekeken.'

Wie, wat en hoe hoog zijn de kosten?

Momenteel zijn er naar schatting 3500 jeugdverpleegkundigen aan het werk bij de verschillende jeugdgezondheidszorgorganisaties in Nederland. Onduidelijk is hoeveel hiervan de opleiding tot jeugdverpleegkundige hebben gevolgd. Sommige organisaties geven aan dat zo'n 30 procent de post-hbo-opleiding tot Jeugdverpleegkundige deed, terwijl andere organisaties aangeven dat dit percentage veel lager ligt of dat dit niet uitgesplitst kan worden. Het voorstel dat bij het ministerie ligt is om jaarlijks 10 procent van de jeugdverpleegkundigen de opleiding aan te bieden: 5 procent voor nieuwe verpleegkundigen (instroom) en 5 procent voor reeds werkzame jeugdverpleegkundigen (behoud). Dat komt dan jaarlijks neer op 350 verpleegkundigen die opgeleid worden. Na vijf jaar is dan zo'n 50 procent van de jeugdverpleegkundigen opgeleid. De kosten daarvan liggen op zo'n 20.000 euro per verpleegkundige. Daar vallen naast de opleidingskosten ook de begeleiding onder en de vervangingsuren als de verpleegkundige in de schoolbanken zit. Het huidige voorstel is dat het ministerie hiervan 15.000 euro voor zijn rekening neemt en de werkgever 5.000 mee betaalt. De verpleegkundige wordt gevraagd tijd te investeren door het huiswerk in de eigen uren te maken.

'Eigenlijk zijn alle JGZ-organisaties voor dit plan'

V&VN is inmiddels in de taakomschrijving gedoken als het gaat om een beginnend en ervaren jeugdverpleegkundige. 'Daar komen functieprofielen uit waarin ook de salarisschalen van de jeugdverpleegkundigen in worden meegenomen. Heel belangrijk voor de doorgroeimogelijkheden van jeugdverpleegkundigen.'

Goede hoop

Binnenkort komen de partijen weer bij elkaar op het ministerie. Dan is er meer zicht op het onderzoek van het Capaciteitsorgaan, het plan van V&VN en de inhoud van de opleidingen. 'De beleidsmedewerkers van het ministerie zijn in overleg om intern steun te krijgen voor het plan', vertelt Vellinga. 'In het najaar van dit jaar gaan we kijken waar we nu staan met elkaar. Wij hebben in ieder geval goede hoop dat de subsidie op de post-hbo-opleiding Jeugdverpleegkundige wordt goedgekeurd. Is het niet dit jaar, dan zeker volgend jaar.'

Tijdschrift M&G volgt de ontwikkelingen op de voet. Zodra er nieuwe ontwikkelingen zijn, zullen wij hiervan verslag doen.

Marieke Rijsbergen is hoofdredacteur van Tijdschrift M&G en freelance journalist